

RAAD VAN STATE, AFDELING BESTUURSRECHTSPRAAK

VOORZITTER VAN DE Xe KAMER

A R R E S T

**nr. 219.982 van 26 juni 2012
in de zaak A. 203.923/X-15.022.**

In zake : 1. Ronald REUTEN
 2. Lucie HENRIOULLE
 3. de b.v.b.a. FREAKS HAIRGROUP
 bijgestaan en vertegenwoordigd door
 advocaat Ivan GRAULS
 kantoor houdend te 3512 HASSELT (STEVOORT)
 Hasseltse Dreef 130
 bij wie woonplaats wordt gekozen

tegen :

het VLAAMSE GEWEST, vertegenwoordigd door de Vlaamse
regering
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Sven Vernailen
kantoor houdend te 2018 ANTWERPEN
Mechelsesteenweg 27
bij wie woonplaats wordt gekozen

I. Voorwerp van het beroep

1. Het beroep, ingesteld op 20 februari 2012, strekt tot de
nietigverklaring en de schorsing van de tenuitvoerlegging van het besluit van
31 oktober 2011 van de Vlaamse minister van Mobiliteit en Openbare Werken
betreffende onteigeningen ten algemenen nutte waarbij wordt bepaald dat de
onroerende goederen, op de bijgaande plans 1M3D8G G027913 01 – 1M3D8G G
027914 01 geel ingekleurd, op het grondgebied van de gemeente Herk-de-Stad
onmiddellijk in bezit worden genomen voor de verbetering en de beveiliging van
de N716 te Herk-de-Stad en waarbij wordt bepaald dat deze onroerende goederen
worden onteigend overeenkomstig de bepalingen van de wet van 26 juli 1962
betreffende de rechtspleging bij hoogdringende omstandigheden inzake de
onteigeningen ten algemenen nutte.

II. Verloop van de rechtspleging

2. De verwerende partij heeft een nota ingediend.

Eerste auditeur-afdelingshoofd Frans De Buel heeft een verslag opgesteld over het beroep tot nietigverklaring, op grond van artikel 93 van het besluit van de Regent van 23 augustus 1948 tot regeling van de rechtspleging voor de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State, en over de vordering tot schorsing.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechtzitting, die heeft plaatsgevonden op 8 juni 2012.

Staatsraad Pierre Lefranc heeft verslag uitgebracht.

Advocaat Werner Meers, die loco advocaat Ivan Grauls verschijnt voor de verzoekende partijen, en advocaat Christophe Smeyers, die loco advocaat Sven Vernailen verschijnt voor de verwerende partij, zijn gehoord.

Eerste auditeur-afdelingshoofd Frans De Buel heeft een met dit arrest eensluidend advies gegeven.

Er is toepassing gemaakt van de bepalingen op het gebruik der talen, vervat in titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973.

III. Feiten

3. Volgens de lijst van de eigenaars die hoort bij het onteigeningsplan 1M3D8G G 027913 01 zijn de eerste verzoeker en de tweede verzoekster eigenaar van een perceel gelegen te Herk-de-Stad, Stevoortweg nr. 28, kadastraal bekend sectie A, nr. 376/r2 (inneming 35).

4. Bij het bestreden besluit van 31 oktober 2011 beslist de Vlaamse minister van Mobiliteit en Openbare Werken dat in het algemeen belang voor de verbetering en de beveiliging van de N716 te Herk-de-Stad de onroerende goederen op het grondgebied van die gemeente onmiddellijk in bezit worden genomen die geel zijn ingekleurd op de bijgaande plannen 1M3D8G G027913 01 – 1M3D8G G 027914 01 en dat deze worden onteigend overeenkomstig de bepalingen van de wet van 26 juli 1962 betreffende de rechtspleging bij hoogdringende omstandigheden inzake de onteigeningen ten algemenen nutte.

5. Het bestreden besluit wordt aan de eerste verzoeker en de tweede verzoekster ter kennis gebracht met een aangetekend schrijven van 21 december 2011.

IV. Ontvankelijkheid van het beroep

Standpunt van de partijen

6. In hun verzoekschrift stellen de verzoekende partijen dat op het perceel gelegen te Herk-de-Stad, Stevoortweg nr. 28, kadastraal bekend sectie A, nr. 376/r2, tevens een handelszaak gevestigd is, die wordt uitgebaat door de derde verzoekende partij. Ze voeren aan dat de eerste verzoeker “namelijk een gereputeerd kapper (is), dewelke nog steeds aanwezig is in zijn oorspronkelijk salon te HERK-DE-STAD op het aangegeven adres”, dat “zich in de te onteigenen strook evenwel niet enkel de inrit van de privé-woning van verzoekers sub 1 en sub 2 bevindt”, doch ook “parkeerplaatsen (...) voor de handelszaak uitgebaat door derde verzoekster” en dat “elkeen weet dat een niet of moeilijk bereikbare handelszaak problemen zal ondervinden zodat redelijkerwijze kan gevreesd worden voor zware omzetsdalingen”.

7. De verwerende partij werpt op dat nergens uit het verzoekschrift blijkt in welke hoedanigheid de derde verzoekende partij rechten kan laten gelden op het betrokken perceel, zodat de derde verzoekende partij niet

over een aangetoond wettig belang bij de vordering beschikt. Tevens ontbreekt volgens de verwerende partij het bewijs dat het bevoegde orgaan van de derde verzoekende partij tijdig beslist heeft in rechte op te treden.

Voorts doet de verwerende partij gelden dat de verzoekende partijen de vernietiging nastreven van het bestreden besluit in zijn geheel, terwijl ze hoogstens belang kunnen hebben bij de vordering in zoverre het bestreden besluit het perceel viseert waarvan zij eigenaar zijn.

Beoordeling

8. Op verzoek van de griffie heeft de derde verzoekende partij tijdig het bewijs neergelegd dat het daartoe bevoegde orgaan beslist heeft in rechte te treden.

Met de verwerende partij dient echter te worden vastgesteld dat de derde verzoekende partij, waarvan de maatschappelijke zetel gevestigd is aan de Diestersteenweg 94 te 3510 Kermt, nalaat haar stelling te staven dat zij de aan de Stevoortweg nr. 28 gelegen handelszaak uitbaat.

Het beroep is dan ook niet ontvankelijk in hoofde van de derde verzoekende partij.

9. De eerste verzoeker en de tweede verzoekster zijn slechts eigenaar van één van de verschillende percelen die door het bestreden onteigeningsbesluit worden getroffen. Zij hebben er belang bij dat hun perceel niet wordt onteigend, maar zij verduidelijken niet waarom zij er ook belang bij hebben de vernietiging van het volledige bestreden besluit na te streven.

Het belang van de eerste verzoeker en de tweede verzoekster is dan ook beperkt tot het perceel kadastraal bekend sectie A, nr. 376/r2 (inneming 35).

V. Onderzoek van de middelen

Derde en vijfde middel

Standpunt van de partijen

10. De eerste verzoeker en de tweede verzoekster leiden een derde middel af uit de schending van “het principe neergelegd in artikel 1 van de wet van 1962, dat een onteigening op basis van voormelde wet slechts kan plaatsvinden indien de zaak hoogdringend is”. Ze doen gelden dat de verwerende partij wel beweert dat de zaak hoogdringend zou zijn, doch in het bestreden besluit geen enkel element aanhaalt waaruit zou blijken dat er effectief enige hoogdringendheid zou bestaan, terwijl de wettigheidscontrole van een onteigeningsbeslissing ook veronderstelt dat wordt nagegaan of de voorgenomen onteigening ook effectief hoogdringend is.

In een vijfde middel, dat is afgeleid uit de schending van “de motiveringsplicht zoals neergelegd in de artikelen 2 en 3 wet van 29 juli 1991 op de motivering van bestuurshandelingen en in de algemene beginselen van behoorlijk bestuur, nl. het motiveringsbeginsel”, voegen de eerste verzoeker en de tweede verzoekster hieraan nog toe dat het bestreden besluit niet of minstens niet afdoende motiveert waarom er in casu hoogdringendheid zou voorliggen, en dat een zuiver formele motivering dat de onmiddellijke inbezitstelling onontbeerlijk is, uiteraard geen concrete noch afdoende motivering kan uitmaken zoals vereist door de wet.

11. De verwerende partij repliceert dat de hoogdringendheid “impliciet verweven (zit) in de verhoging van de verkeersveiligheid, zoals ook blijkt uit de motivering van de bestreden beslissing”. Ze zet uiteen dat, “(d)aar het fietsverkeer in onze samenleving alsmaar belangrijker wordt, (...) de realisatie van een verhoogde veiligheid van de zwakke weggebruiker dan ook uit zijn aard steeds hoogdringend (is)”. Verder stelt ze dat “(a)angezien de onmiddellijke realisatie zich opdringt en daartoe voorafgaandelijk de onteigeningen noodzakelijk zijn, (...) de overheid verplicht (is) om voor de toepassing van de

Wet van 1962 te opteren”, “(m)instens maakt de hoogdringendheid wegens de beoogde verkeersveiligheid impliciet de onmiddellijke inbezitneming noodzakelijk”.

Beoordeling

12. Naar luid van artikel 1 van de wet van 26 juli 1962 betreffende de rechtspleging bij hoogdringende omstandigheden inzake onteigening ten algemenen nutte (hierna : de onteigeningswet van 1962) kan de onteigening volgens de regels van die wet slechts geschieden “(w)anneer de Koning vaststelt dat de onmiddellijke inbezitneming van een of meer onroerende goederen ten algemenen nutte onontbeerlijk is”. De aanwending van de uitzonderingsprocedure vastgesteld in de onteigeningswet van 1962, uitsluitend verantwoord door redenen van algemeen belang, is dan ook slechts toegestaan wanneer de “onmiddellijke inbezitneming” van het goed door de onteigenende overheid “onontbeerlijk is”.

Hoewel de onteigenende overheid over een ruime discretionaire bevoegdheid beschikt wat betreft de hoogdringendheid van de onteigening mag de Raad van State controleren of die hoogdringendheid wel voorhanden is, wat impliceert dat deze voldoende aannemelijk moet zijn gemaakt.

Het bestreden besluit valt onder het toepassingsgebied van de wet van 29 juli 1991 betreffende de uitdrukkelijke motivering van de bestuurshandelingen (hierna : de motiveringswet). Artikel 2 van die wet bepaalt dat bestuurshandelingen uitdrukkelijk moeten worden gemotiveerd. Artikel 3 bepaalt dat de motivering afdoende moet zijn.

De redenen om toepassing te maken van de uitzonderingsprocedure, die een geringere rechtsbescherming biedt dan de gewone onteigeningsprocedure bij toepassing van de onteigeningswetten van 17 april 1835 en 27 mei 1870, moeten blijken uit het administratief dossier en moeten op grond van de formele motiveringsplicht op grond van de motiveringswet in de bestreden onteigeningsmachtiging zelf zijn opgenomen.

13. Het bestreden besluit is als volgt gemotiveerd:

“(…)

Overwegende dat de herinrichting van de N716 voor de beveiliging van alle verkeer en vooral voor de fietser, essentieel is;

Overwegende dat de fietsers hun traject dienen af te leggen met een totaal gebrek aan comfort en met een groot onveiligheidsgevoel;

Overwegende dat ontbrekende fietsvoorzieningen leiden tot conflictsituaties tussen autoverkeer en de zwakke weggebruiker;

Overwegende dat (het) aan te leggen fietspad de verbinding mogelijk maakt tussen de fietspaden van de Hasseltsesteenweg, de Stevoortweg en de Sint-Truidersteenweg;

Overwegende dat het project een partnership is tussen de gemeente Herk-de-Stad en het Vlaams Gewest;

Overwegende dat dit project perfect aansluit bij de voor de zwakke weggebruiker beoogde mobiliteit en veiligheid;

Overwegende dat het project in overeenstemming is met de aanbevelingen van de Provinciale Audit Commissie van 27.02.2007 en 27.11.2007;

(…)”.

14. Deze motivering is beperkt tot de redenen die het algemeen nut van de voorgenomen onteigening zouden kunnen verantwoorden. De verwijzing naar het feit dat “de fietsers hun traject dienen af te leggen met een totaal gebrek aan comfort en met een groot onveiligheidsgevoel” en dat “ontbrekende fietsvoorzieningen leiden tot conflictsituaties tussen autoverkeer en de zwakke weggebruiker” kunnen hoogstens verantwoorden waarom, bij “de herinrichting van de N716” de aanleg van een fietspad zich opdringt. Er wordt niet vermeld, laat staan aangetoond aan de hand van het administratief dossier dat de onmiddellijke inbezitneming van de betrokken onroerende goederen door de overheid onontbeerlijk is, zoals vereist is om toepassing te kunnen maken van de procedure bedoeld in de onteigeningswet van 1962. Het bestreden besluit miskent bijgevolg artikel 1 van deze wet. Het ontbreken van een dergelijke motivering komt bovendien neer op een schending van de motiveringsplicht.

Het derde middel, evenals het vijfde middel in de aangegeven mate, zijn gegrond.

VI. Ontvankelijkheid van de vordering tot schorsing

15. De vordering tot schorsing is een accessorium van het beroep tot nietigverklaring. De nietigverklaring van het bestreden besluit impliceert dat de vordering tot schorsing zonder voorwerp is geworden en derhalve moet worden verworpen.

BESLISSING

1. De Raad van State verwerpt het beroep in hoofde van de derde verzoekende partij.

2. De Raad van State vernietigt het besluit van 31 oktober 2011 van de Vlaamse minister van Mobiliteit en Openbare Werken betreffende onteigeningen ten algemenen nutte waarbij wordt bepaald dat de onroerende goederen, op de bijgaande plans 1M3D8G G027913 01 – 1M3D8G G 027914 01 geel ingekleurd, op het grondgebied van de gemeente Herk-de-Stad onmiddellijk in bezit worden genomen voor de verbetering en de beveiliging van de N716 te Herk-de-Stad en waarbij wordt bepaald dat deze onroerende goederen worden onteigend overeenkomstig de bepalingen van de wet van 26 juli 1962 betreffende de rechtspleging bij hoogdringende omstandigheden inzake de onteigeningen ten algemenen nutte, in zoverre het het perceel kadastraal bekend sectie A, nr. 376/r2 (inneming 35) betreft.

De Raad van State verwerpt het beroep voor het overige.

3. De Raad van State verwerpt de vordering tot schorsing.

4. Dit arrest dient te worden bekendgemaakt op dezelfde wijze als het gedeeltelijk vernietigde besluit.

5. De derde verzoekende partij wordt voor een derde en de verwerende partij wordt voor twee derde verwezen in de kosten van de vordering tot schorsing, begroot op 525 euro.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting van zesentwintig juni 2012, door de Raad van State, Xe kamer, samengesteld uit:

Pierre Lefranc,

wnd. kamervoorzitter,
staatsraad,

bijgestaan door

Greta Scheveneels,

griffier.

De griffier

De voorzitter

Greta Scheveneels

Pierre Lefranc